

презумується добросовісність останнього. Досягти зазначеного вище балансу інтересів покликані нормативні чинники, що формують межі та підстави ввідикаційного процесу. Відтак відбулося розмежування окремих підстав ввідикації, надавши наявності одних із них статусу обставини, що дозволяють заперечувати проти вимог про витребування майна від добросовісної особи, а інші такого статусу не отримали. За основу тут було запропоновано взяти принцип вини власника: одна справа, коли він припустився недбалості при виборі титульного володільця (вина присутня), інша – якщо майно вилучили поза волею чи всупереч волі власника (тут про вину останнього не йдеться). Такий розподіл, попри певну його умовність, і був покладений в основу оцінки критеріїв для обмеження ввідикації.

Література:

1. Омельченко О.А. Римское право. Изд. 2-е, исп. и доп. М.: Остожье, 2000. 208 с.
2. Гуїван П.Д. Набуття права власності за набувальною давністю та його відмінність від отримання власності при купівлі майна у неповноважного відчужувача. Приватне та публічне право. 2017. № 3. С. 41-43.
3. Лоренц Д.В. Вивдикация: юридическая природа и проблемы реализации. Автореф. Дисс. канд. юрид. наук. 12.00.03. Краснодар, 2008. 27 с.

ПРАВО ПРИТРИМАННЯ ЯК РЕЧОВЕ ПРАВО ЗА ДОГОВОРОМ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖУ

Льків О. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Притримання є одним зі способів забезпечення виконання зобов'язань, які передбачені ст. 546 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [1].

Згідно зі ст. 594 ЦК України встановлено, що кредитор, який правомірно володіє річчю, що підлягає передачі боржникові або особі,

вказаній боржником, у разі невиконання ним у строк зобов'язання щодо оплати цієї речі або відшкодування кредиторів пов'язаних з нею витрат та інших збитків має право притримати її у себе до виконання боржником зобов'язання.

Право притримання має місце у договірних відносинах перевезення. Так, згідно із ст. 163 та ст. 170 Кодексу торговельного мореплавства України [2] перевізник може не видавати вантаж одержувачу до сплати, якщо це не було зроблено раніше вантажовідправником, належного фрахту; відшкодування витрат, зроблених перевізником при перевезенні вантажу, внесення плати за простій у порту навантаження, якщо це передбачено в коносаменті або іншому документі, на підставі якого перевозився вантаж, а у випадку загальної аварії – до внесення аварійного внеску або надання належного забезпечення.

Відповідно до ч. 4 ст. 916 ЦК України перевізник має право притримати переданий йому для перевезення вантаж для забезпечення внесення провізної плати та інших платежів, якщо інше не встановлено законом, іншими нормативно-правовими актами або не впливає із суті зобов'язання.

Право притримання вантажу перевізник зберігає у випадку здачі його на склад, що не належить одержувачу, за умови повідомлення власника складу про таке право. Положення ч. 4 ст. 163 Кодексу торговельного мореплавства України передбачено, що після видачі вантажу перевізник втрачає право вимоги від відправника чи фрахтувальника платежів, не внесених одержувачем, за винятком випадків, коли перевізник не міг здійснити право притримання вантажу з незалежних від нього причин.

Суть притримання полягає у фактичному володінні предметом договірною зобов'язання. Тому можна умовно трактувати названу категорію як правомочність володіння. Адже речове право володіння, виразом якого є панування над майном відповідно до закону за своєю волею не співпадає за змістом з володінням на основі притримання. В даному випадку право притримання можна розглядати як самостійне суб'єктивне речове право, а не правомочність, яка складає зміст права власності.

Право притримання здійснюється за умови правомірного володіння майном (реччю), яке виникло на підставі договору. Тому безпосередньо пов'язано із зобов'язальним правовідношенням стимулюючи боржника до його належного виконання.

З розуміння поняття права притримання слід вилучити ознаку абсолютності. Це впливає з мети застосування притримання як виду забезпечення належного виконання зобов'язання. Водночас не можна не враховувати речовий характер права притримання. Адже, реалізуючи шляхом продажу предмет побутового підряду, підрядник (кредитор)

виступає в статусі власника (уповноваженої законом особи) на укладення такого договору.

Це впливає із загальної вимоги ст. 13 ЦК України, якою встановлюються межі здійснення цивільних прав. Таким чином, фактичне володіння, яке було об'єктом притримання трансформується у право власності, елементом змісту якого буде серед інших правомочностей право володіння, яке має абсолютний характер. В цьому проявляється інтерес власника, поєднаний із суб'єктивним правом на його майно. Якщо володіння предметом притримання є свого роду «усіченим» речовим правом, яке зводиться до фактичного перебування речі (майна) у кредитора, то в подальшому воно набуває ознаки абсолютного речового права.

Література:

1. Цивільний кодекс України (2003): Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 461.
2. Кодекс торговельного мореплавства України: Закон України від 23.05.1995 № 176/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 47-52, ст. 349.

ІНФОРМАЦІЙНА ТЕОРІЯ ЦИВІЛЬНИХ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Михалюк А. К.

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
Університету державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська обл., Україна*

Самілик Л. О.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу
Університету державної фіскальної служби України
м. Ірпінь, Київська обл., Україна*

Цивільні процесуальні правовідносини можна уявити як своєрідну багатогранну комунікацію учасників процесу, метою якої є передача, пізнання і оцінка інформації про обставини справи. Для суду – це пізнання фактичної і правової дійсності сторін спору [1]. Для сторін –